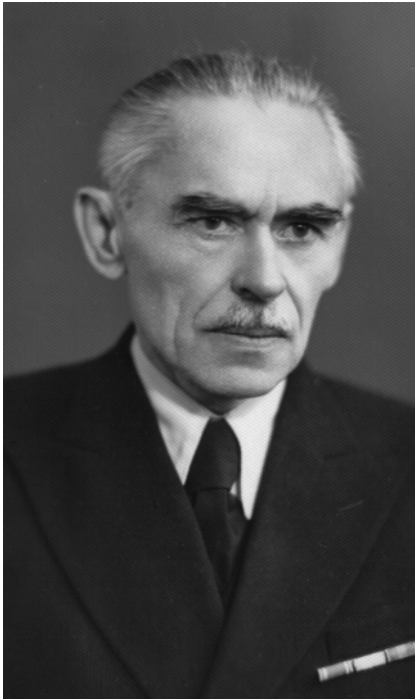

ДО 110-РІЧЧЯ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
Ф. П. МАЦКОВА

У лютому 2007 р. виповнилося 110 років від дня народження Федора Пилиповича Мацкова – видатного вченого фітофізіолога, доктора біологічних наук, професора, члена-кореспондента АН УРСР.

Ф. П. Мацков народився у м. Острозьку Воронежської губернії. У 1915 р. він вступив на природниче відділення фізико-математичного факультету Московського університету. Але революція та громадянська війна не дозволили йому закінчити університет. Вищу освіту він завершив лише 1922 р. у Харківському сільськогосподарському інституті, де здобув фах агронома-хіміка.

Перші кроки в науці Ф. П. Мацков зробив під керівництвом професора М. А. Єгорова, а завершив аспірантську підготовку в лабораторії академіка АН СРСР В. М. Любименка. У цей період ним був розроблений оригінальний для того часу метод визначення жаростійкості рослин.

З 1928 р., працюючи в Українському інституті прикладної ботаніки у Харкові, Ф. П. Мацков виконував дослідження з фізіології цукрового буряка, ним вивчався вплив періодичного освітлення на роботу асиміляційного апарату, активність ферментів, причетних до накопичення цукру. Паралельно з роботами в галузі прикладної фізіології, Ф. П. Мацков почав дослідження фотоперіодизму. На основі експериментальних і літературних матеріалів, зібраних за 10 років, він написав і успішно захистив у 1939 році докторську дисертацію «Досвід застосування історичного методу аналізу явищ фотоперіодизму у рослин». У цій роботі була показана важлива роль в процесі формування фотоперіодичної адаптації рослин не лише кількості, а й якості світла.

Пізніше наукові інтереси Ф. П. Мацкова перемістилися в галузь мінерального, зокрема позакореневого, живлення рослин. Основні їх результати були узагальнені в монографії «Внекорневое питание растений» (1957). У ній викладені відомості про механізми поглинання і транспорту поживних речовин, що наносяться на поверхню листків, про вплив позакореневого живлення на найважливіші фізіологічні процеси, стійкість проти хвороб тощо. У 50-60 роки Ф.П.Мацков виконав ряд фундаментальних робіт з фізіології та біохімії гетерозису кукурудзи.

Професор Мацков виявив визначний організаторський талант. З 1934 по 1975 рр. він завідував кафедрою фізіології рослин Харківського сільськогосподарського інституту імені В. В. Докучаєва (нині Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва), тривалий час був членом редколегії та редакційної ради союзного журналу «Физиология растений». Ф. П. Мацков був прекрасним педагогом і популяризатором науки. У 1963 р. він видав навчальний посібник «Фізіологія рослин» українською та російською мовами для студентів агрономічних спеціальностей. Професор Мацков був взірцем інтелігентності, гуманності, ці якості поєднувалися з вимогливістю до себе та учнів. Деякі наукові ідеї Ф. П. Мацкова не втратили актуальності і нині. Це, насамперед, стосується питань поглинання розчинених речовин поверхнею листків, методів оцінки стійкості рослин.

Відаючи данину таланту одного з провідних українських фітофізіологів ХХ століття, редколегія в цьому випуску присвячує розділи «Огляди» та «Фізіологія і біохімія рослин» тематиці, яка була в полі наукових інтересів члена-кореспондента АН УРСР Ф. П. Мацкова – питанням мінерального живлення, стійкості, росту і розвитку рослин.